

Způsobilost být účastníkem řízení

O změně v osobě oprávněného podle § 36 odst. 5, § 52 odst. 1 exekučního řádu a § 107 odst. 3 o. s. ř. soudní exekutor (soud) rozhoduje v důsledku nedostatku podmínky řízení, jenž nastal po zahájení řízení a spočívá ve ztrátě způsobilosti oprávněného být účastníkem řízení (u právnické osoby se tak děje v případě jejího zániku). Novým oprávněným (procesním nástupcem) zaniklé právnické osoby se stává osoba, o níž to stanoví zákon – při (přeshraniční) fúzi podle § 61 a násl. a § 180 a násl. zákona [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, je takovou osobou nástupnická korporace. Při fúzi sloučením dochází k univerzální sukcesi (přechodu práv a povinností), kdy ve smyslu § 61 odst. 1 zákona [125/2008](#) Sb. nástupnická korporace vstupuje do právního postavení zanikající korporace a přechází na ni jmění zanikající korporace. Soudní exekutor (soud) přistupuje k rozhodnutí o změně účastníka podle § 107 o. s. ř. z úřední povinnosti a není vázán návrhem účastníků, proto není relevantní případný nesouhlas nového oprávněného, tím spíše ani nesouhlas povinného.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 4698/2016, ze dne 15.2.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, se sídlem v P., Francouzská republika, zastoupené Mgr. M.F., advokátkou se sídlem v P., proti povinnému Z. K., zastoupenému Mgr. L.J., advokátem se sídlem v P., pro 45 526 Kč s příslušenstvím, vedené soudním exekutorem Mgr. J.B., Exekutorský úřad Praha-západ, pod sp. zn. 191 EX 1364/05, o dovolání povinného proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 15. 9. 2015, č. j. 26 Co 363/2015-115, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Praze v záhlaví označeným rozhodnutím potvrdil usnesení ze dne 10. 7. 2015, č. j. 191 EX 1364/05-112, kterým soudní exekutor Mgr. J.B., Exekutorský úřad Praha-západ, rozhodl, že na místo dosavadní oprávněné do řízení vstupuje společnost BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE. Uvedl, že z dokladů zmiňovaných v usnesení soudního exekutora je zřejmé, že dosavadní oprávněná společnost CETELEM ČR pozbyla způsobilost být účastníkem řízení a do jejich práv a povinností vstoupila francouzská společnost BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE. Exekutor postupem podle § 107 odst. 3 o. s. ř. nijak nepochybil a nesouhlas povinného se změnou oprávněného nemá žádný právní význam, stejně jako ostatní námitky uvedené v odvolání.

Povinný napadl usnesení odvolacího soudu dovoláním. Namítá, že odvolací soud nesprávně uzavřel, že za situace, kdy by exekuční řízení mělo být zastaveno, nemá nesouhlas povinného se změnou oprávněného žádný právní význam. Poukazuje na úroveň „mentálních schopností“ povinného, jež musely být exekutorovi známy z písemných podání povinného, vytýká exekutorovi, že povinnému nebyl ustanoven opatrovník ani právní zástupce, a povinný proto dosud nepodal návrh na zastavení exekuce. Dle jeho názoru je dán důvod pro zastavení exekuce, neboť majetková situace povinného je taková, že výtěžek, kterého je a může být dosahováno, nepostačuje ani ke krytí nákladů exekuce. Dále se domnívá, že souhlas povinného se změnou oprávněné je relevantní, neboť s ohledem na skutečnost, že postupník sídlí v zahraničí, se v důsledku procesního nástupnictví výrazně sníží vymahatelnost nároků povinného vůči oprávněnému spočívajících v případné náhradě nákladů řízení. Zdůrazňuje, že bylo porušeno právo povinného na spravedlivý proces, když s ohledem na jeho stav nebylo možné, aby se do této chvíle jakkoliv účinně procesně bránil. Navrhl, aby dovolací soud

rozhodnutí odvolacího soudu i soudního exekutora zrušil a věc vrátil soudnímu exekutorovi k dalšímu řízení.

Oprávněná ve vyjádření k dovolání poukazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 12. 2007, sp. zn. 28 Cdo 4464/2007, dle něhož žalovaný není oprávněn k podání odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně o procesním nástupnictví při ztrátě způsobilosti být účastníkem řízení na straně žalobce. Rozhodnutí o změně účastníka v důsledku univerzální sukcese není podmíněno souhlasem druhého účastníka řízení. Navrhla, aby dovolací soud dovolání odmítl, případně zamítl.

Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (srov. část první čl. II bod 7 zákona [404/2012](#) Sb. a část první čl. II bod 2 zákona [293/2013](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“.

Dovolání je přípustné, neboť Nejvyšší soud dosud nerozhodoval o otázce, zda je v exekučním řízení v případě změny oprávněného podle § 107 odst. 3 o. s. ř. třeba souhlasu povinného.

Podle § 36 odst. 5 zákona [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, prokáže-li se, že po zahájení exekučního řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva oprávněného, o něž v exekučním řízení jde, do řízení namísto dosavadního oprávněného vstupuje jeho právní nástupce. Ten, kdo nastupuje do řízení na místo dosavadního oprávněného, musí přijmout stav řízení, jaký tu je v době jeho nástupu do řízení.

Podle § 52 odst. 1 exekučního řádu nestanoví-li exekuční řád jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

Podle § 107 odst. 1 o. s. ř. jestliže účastník ztratí po zahájení řízení způsobilost být účastníkem řízení dříve, než řízení bylo pravomocně skončeno, posoudí soud podle povahy věci, zda v řízení může pokračovat. Není-li možné v řízení ihned pokračovat, soud řízení přeruší. O tom, s kým bude v řízení pokračováno, soud rozhodne usnesením.

Podle § 107 odst. 3 o. s. ř. ztratí-li způsobilost být účastníkem řízení právnická osoba a umožňuje-li povaha věci pokračovat v řízení, jsou jejím procesním nástupcem, nestanoví-li zákon jinak, ti, kteří po zániku právnické osoby vstoupili do jejích práv a povinností, popřípadě ti, kteří po zániku právnické osoby převzali práva a povinnosti, o něž v řízení jde.

V projednávané věci z obsahu spisu a zjištění soudního exekutora vyplývá, že ke dni 31. 5. 2015 nabyla účinnosti přeshraniční fúze mezi nástupnickou společností BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, se sídlem v Paříži, 1 Boulevard Haussmann, Francouzská republika, registrační číslo 542097902, a zanikající společností CETELEM ČR, a. s., se sídlem v Praze 5, Karla Engliš 3208/5, identifikační číslo osoby 25085689, v jejímž důsledku původní oprávněná CETELEM ČR, a. s. zanikla (z obchodního rejstříku byla vymazána dne 25. 6. 2015).

O změně v osobě oprávněného podle § 36 odst. 5, § 52 odst. 1 exekučního řádu a § 107 odst. 3 o. s. ř. soudní exekutor (soud) rozhoduje v důsledku nedostatku podmínky řízení, jenž nastal po zahájení řízení a spočívá ve ztrátě způsobilosti oprávněného být účastníkem řízení (u právnické osoby se tak děje v případě jejího zániku). Novým oprávněným (procesním nástupcem) zaniklé právnické osoby se stává osoba, o níž to stanoví zákon – při (přeshraniční) fúzi podle § 61 a násl. a § 180 a násl. zákona [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, je takovou osobou nástupnická korporace. Při fúzi sloučením dochází k univerzální sukcesi (přechodu práv a povinností), kdy ve smyslu § 61 odst. 1 zákona [125/2008](#) Sb. nástupnická korporace vstupuje do právního postavení

zanikající korporace a přechází na ni jmění zanikající korporace.

Soudní exekutor (soud) přistupuje k rozhodnutí o změně účastníka podle § 107 o. s. ř. z úřední povinnosti a není vázán návrhem účastníků, proto není relevantní případný nesouhlas nového oprávněného, tím spíše ani nesouhlas povinného. Otázka potenciální procesní nezpůsobilosti povinného, jež by vyžadovala ustanovení opatrovníka, není předmětem této fáze exekučního řízení a nemá význam pro rozhodování o změně účastníka na straně oprávněné z důvodu ztráty jeho způsobilosti být účastníkem řízení.

Od postupu podle § 107 o. s. ř. je nutné odlišovat postup podle § 107a o. s. ř., který je důsledkem přechodu či převodu práva na jinou osobu dle hmotného práva, přičemž přechod či převod tohoto práva není spojen se zánikem původního účastníka, a tedy ztrátou jeho způsobilosti být účastníkem řízení. Ostatně ani u tohoto postupu není vyžadován souhlas povinného, jak výslovně plyne ze znění ustanovení § 107a odst. 2 věty první části za středníkem o. s. ř.

S ohledem na ztrátu způsobilosti původního oprávněného být účastníkem řízení je bez významu obava, že by změnou oprávněného mohlo dojít ke snížení vymahatelnosti případných nákladů řízení přiznaných povinnému. Původní oprávněný totiž již neexistuje podle hmotného práva a byla-li by exekuce zastavena z důvodu zániku osoby oprávněné, aniž by na jeho místo vstoupil nástupce, vymahatelnost nákladů řízení povinného by byla z povahy věci naprosto vyloučena. Naopak v případě postupu podle § 107a o. s. ř. může soud ve výjimečných případech zamítnout návrh na změnu oprávněného, lze-li s jistotou prohlásit, že cílem návrhu na vydání rozhodnutí podle § 107a o. s. ř. je zneužití procesní úpravy např. za tím účelem, aby se možná pohledávka na náhradu nákladů řízení stala vůči neúspěšnému navrhovateli nedobytnou; ovšem ani v tomto případě samotná nejistota či obava, že se případná pohledávka na náhradu nákladů řízení v budoucnu stane nedobytnou, k zamítnutí návrhu nepostačuje [k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3013/2010 (uveřejněné pod číslem 46/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 9. 2015, sp. zn. 26 Cdo 3381/2015, náález Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 468/11].

Protože rozhodnutí odvolacího soudu je správné, Nejvyšší soud dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Správce pozůstalosti](#)
- [Vady řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejný seznam \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výklad právních norem \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zdravotnictví \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Změna okolností \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rozhodčí řízení](#)
- [Správce pozůstalosti](#)
- [Reorganizace](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Bezpečnost a ochrana zdraví při práci](#)